

וּדְרָשִׁינָן לָהּ לְעִיל הַכִּי:

הִנֵּה נִפְשֵׁי לֹא מְטוּמָאָה — שְׁלֹא הִרְהַרְתִּי בְיוֹם הַרְהוּר עֲבִירָה לְבוֹא לְיַדֵּי טוּמָאָה בְּלִילָהּ.

וְנִבְלָה וְטִרְפָּה לֹא אִכְלָתִי — שְׁלֹא אִכְלָתִי בִשָּׂר "כּוֹס, כּוֹס" מְעוּלָם. וְהִינּוּ, שְׁלֹא אִכְלָתִי מִבִּשָּׂר בַּהֵמָה מְסוּכָנָה, שְׁמִיֵּהְרוּ אֶת הַשּׁוֹחֵט שִׁמְהָר לְשׁוֹחֵטָה, וְאָמְרוּ לוֹ "שְׁחוּט, שְׁחוּט!"

וּמְשַׁנֵּינָן: **שְׁאֵנִי הִכָּא, דְּרַב לֹא אָסַר מִיִּסְר, אֲלֵא רִצָּה לְבוֹדְקָה לְפִי רֹב עֹבֵיָה וְלֹא נִתְנוּהוּ הַתְּלַמִּידִים לְבִדּוֹק בְּדִיקָה זֹאת אֲלֵא שְׁלַחָה לְרַבָּה בַּר בַּר חֲנָה, וְלִכֵּן הִיא רִשְׁאֵי לְהַתִּירָה.**

וְאִכְתִּי הוֹיִנָן בַּהּ: **וְכִיּוֹן דְּאֹרֵי בַּהּ חֲכָם, שֶׁהִגִּיעָה שְׁאֵלָה זֹו לְיַדֵּי צוֹרֵךְ שִׁיּוּרָה בַּהּ חֲכָם, הִיכִי אֲכַל מִינָה רַבָּה בַּר בַּר חֲנָה, עַל אָף שֶׁהִכְשִׁירָה? וְהָא כְּתִיב [יְחֻזְקָאֵל ד'] "וְאָמַר: אַחַה ה' אֱלֹהֵיכֶם, הִנֵּה נִפְשֵׁי לֹא מְטוּמָאָה, וְנִבְלָה וְטִרְפָּה לֹא אִכְלָתִי מִנְעוּרֵי וְעַד עֵתָה, וְלֹא בָא בְּפִי בִשָּׂר פְּגוּלָּה."**

הַנְּשֵׂאֵל לְחֲכָם, מִי שֶׁשָּׂאֵל שְׁאֵלַת הַלְכָה לְחֲכָם, וְהַחֲכָם טִימָא, שֶׁפִּסְק לֹו "טִמָּא", לֹא יִשְׁאֵל לְחֲכָם אַחַר, וְהַשְּׁנִי יִטְהַר, יִפְסֹק לֹו "טְהוּר". וְכֵן, הַנְּשֵׂאֵל לְחֲכָם, וְאָסַר, לֹא יִשְׁאֵל לְחֲכָם אַחַר, וְיִתִּיר.

וְכַתֵּב רִשְׁי נְדָה כַּב שֶׁהִטְעַם הוּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא זְלוּל בְּכַבּוּדוֹ שֶׁל הַחֲכָם הִרְאִשׁוֹן. וְהַרְ"ן מוֹסִיף: כְּדִי שְׁלֹא תִירָאָה הַתּוֹרָה כְּשֵׁנִי תּוֹרוֹת, הִלְלוּ אוֹסְרִים וְהִלְלוּ מִתִּירִים.

וְהִרְבָּה רִאשׁוֹנִים [הַרְ"ן בְּשֵׁם הַרָאב"ד, וְהַרִיטְב"א וְהַרָא"ש, וְעִיִּין בְּשִׁפְתֵי כַהֵן חוֹשֵׁן הַמִּשְׁפָּט סִימָן כ"ה סְעִיף יד] סוֹבְרִים שֶׁהִטְעַם הוּא מְשׁוּם "שׁוּיָא אֲנַפְשִׁיָה חֲתִיכָה דְאִיסוּרָא", כְּלוּמַר, כִּיּוֹן שֶׁהַחֲכָם אִסְרָהּ, כִּאִילוּ עֲשָׂאָה לְחֲתִיכַת אִיסוּר [רִיטְב"א].

וְהַנְּפָא מִינָה בִּין שְׁנֵי הַטְעָמִים, הֵם:

א. בְּדִיעַבְד, אִם הַחֲכָם הַשְּׁנִי הִתִּירָה. לְטַעַם הִרְאִשׁוֹן, מוֹתֵר, שֶׁהוּי כְּבַר שְׁאֵל אֶת הַשְּׁנִי [מֵאִירִי], וְלִפִּי הַטְעַם הַשְּׁנִי, אִסוּר [רִשְׁב"א].

ב. אִם הִרְאִשׁוֹן הִסְכִּים. לְטַעַם הִרְאִשׁוֹן, מוֹתֵר [ר"ן]. וְלְטַעַם הַשְּׁנִי, אִסוּר [עִיִּין שֵׁם בְּר"ן].

ג. כֶּשֶׁהַשְּׁנִי גְדוּל מִן הִרְאִשׁוֹן בְּחֲכָמָה וּבִמְנִין. לְטַעַם הִרְאִשׁוֹן, מוֹתֵר [ר"ן] — וְעִיִּין מֵאִירִי

הַחּוֹלְקִין, וְלְטַעַם הַשְּׁנִי אִסוּר.

ד. אִם הַחֲכָם הִרְאִשׁוֹן בְּעֲצָמוֹ מוֹדָה שְׁטַעָה [עִיִּין תּוּמִים חוֹשֵׁן מִשְׁפָּט].

ה. בְּשֵׁאֵלָה הַדּוּמָה לְשֵׁאֵלָה הַקּוֹדֶמֶת, כְּגוֹן חֲכָם שֶׁאָסַר חֲתִיכָה אַחַת, אִם מוֹתֵר לְחֲכָם הַשְּׁנִי לְהַתִּיר בְּחֲתִיכָה אַחֶרֶת. לְטַעַם הִרְאִשׁוֹן, אִסוּר [הַמֵּאִירִי מִמְּסַכַת הוֹרִיּוֹת]. וְלְטַעַם הַשְּׁנִי, מוֹתֵר, שֶׁהוּי עַל חֲתִיכָה זֹו לֹא חָל אִיסוּר [עִיִּין רַמ"א יוֹרָה דְּעָה סִימָן רַמב כְּלָלִי הוֹרָאָה אִיסוּר וְהִתֵּר ל"א].

ו. לְדַעַת הַשְּׁלֵטִי גְבוּרִים [בְּסוּגִית גְּמָרָא בְּעַבּוּדָה זְרָה] יֵשׁ עוֹד נִפְקָא מִינָא: בְּחֲכָם שֶׁהִתִּיר, אִם מוֹתֵר לְשְׁנֵי לְאִסוּר. לְטַעַם הִרְאִשׁוֹן, אִסוּר, לְפִי שְׁאִינוּ כְּבוֹדוֹ שֶׁל הִרְאִשׁוֹן, וְאִילוּ לְטַעַם הַשְּׁנִי מוֹתֵר, כִּי לֹא שִׁיךְ לּוֹמַר "שׁוּיָא אֲנַפְשִׁיָה חֲתִיכָה דְהִתִּירָא".

וּבְעַנְיַן חֲכָם שֶׁהִתִּיר אִם מוֹתֵר לְחֲכָם הַשְּׁנִי לְאִסוּר, עִיִּין בְּרָא"ש וּבְר"ן. וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' וְהַרָא"ש, שֶׁאִם אוֹמַר בְּמִפּוֹרֵשׁ לְחֲכָם הַשְּׁנִי, שֶׁשָּׂאֵל לְחֲכָם הִרְאִשׁוֹן וְאָסַר, מוֹתֵר לוֹ לְשֵׂאוֹל, כִּי אוֹלֵי יִתּוּכְחוּ הַחֲכָמִים בִּינֵיהֶם, וְהַשְּׁנִי יוֹכִיחַ לְרִאִשׁוֹן אֶת טַעְוָתוֹ, אִם אֲכֵן יֵשׁ לוֹ טַעַם הַגּוֹן לְסַבְּרָתוֹ, כְּגוֹן מִשְׁנָה מִפּוֹרֵשׁת אוּ קְבֵלָה מִפּוֹרֵשׁת